

Comunitat Autònoma / Departament / Estat	COMUNITAT VALENCIANA
Municipi	ALQUÀS
Direcció	
Edifici	Parròquia de l'Assumpció

Campanes desaparegudes

Nom	"El cimboriet" (desapareguda)
Localització	Espadanya sobre el presbiteri
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 0 Vora Altura del bronze kg
Fonedor	
Any fosa	
Descripció	
Fotos	1
Tocs	
Conservació, manteniment	
Protecció	
Propostes	
Autors de la documentació	SARRIÓ ANDRÉS, Pau M.
Data	2011

Nom	Mare de Déu de l'Olivar, la "campana de la Mare de Déu" (desapareguda)
Localització	Sala de les campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 0 Vora Altura del bronze kg
Fonedor	
Any fosa	1881
Descripció	
Fotos	0
Tocs	
Conservació, manteniment	
Protecció	
Propostes	
Autors de la documentació	SARRIÓ ANDRÉS, Pau M.
Data	2020

Campanes actuals

Nom	Maria de l'Olivar Teresa, la "campana de la Mare de Déu" (1)
------------	---

Localització	Sala de les campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 48 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)64 kg
Fonedor	ROSES, HERMANOS (SILLA)
Any fosa	1950
Descripció	La campana degué ser concebuda per l'il·lustre sacerdot alaquaser Mn. José Esteve Forriol, expert en llengües clàssiques i bon coneixedor de la presència al campanar de l'Assumpció, fins als espolis de l'estiu de 1936, d'una campana a la qual els seus veïns atribuïen l'honor de ser el bronze baix el qual fou trobada la imatge de la patrona. D'ací que la nova campana, donada a la parròquia per la família d'Esteve Forriol, fora fosa amb la vocació de recuperar l'espai deixat anys enrere per l'emblemàtica "campana de la Mare de Déu". La nova campana va ser dedicada a la patrona, afegint-li, però, el nom de Teresa, segurament en memòria de la mare de la família, Teresa Forriol Nebot. I en record de les antigues atribucions protectores de la campana de la patrona, en el mig peu de la peça va ser inclosa una cuidada inscripció llatina, que resa: "DOMINVM LAVDO. VIRGINEM CANO. PVERPERAS ADIVVO. PROCELLAS REPELLO.".
Fotos	9
Tocs	La campana volteja i repica de manera automàtica i, més puntualment, és tocada de manera manual.
Conservació, manteniment	La campana ha vingut manifestant amb una agudesa creixent les conseqüències que les deficiències de la intervenció dels anys 1990 han tingut sobre ella. El motor de volteig ha sigut una font permanent de problemes de conservació, que cal vincular amb l'aclaparadora falta de pes a la truja, però sobretot, amb la seua instal·lació en la vertical de la campana, que no possibilita que les articulacions del mecanisme s'adapten a la curvatura de la roda. Inexplicablement, el batall continua sense comptar amb un cable de seguretat que evite la caiguda de la peça a la via pública en cas de despreniment. El braç de la truja, insuficientment llarg, tampoc impediria la caiguda de l'instrument.
Protecció	Protecció genèrica per trobar-se en un immoble protegit (BIC).
Propostes	Seria recomanable revertir amb una restauració ben concebuda les intervencions que la campana va experimentar durant la segona meitat del segle XX, que com hem vist, mai aconseguiren resultats satisfactoris ni en el plànol de la conservació ni –molt menys– en el terreny patrimonial. Qualsevol actuació sobre la campana hauria de contemplar la substitució de la truja actual per una nova, també de fusta, amb un contrapés adequat a la seua grandària, que en la seua confecció seguísca els models tradicionals locals, ben coneguts gràcies a nombrosos testimonis gràfics publicats als Quaderns d'Investigació d'Alaquàs. Caldria estudiar la possibilitat de netejar interior i exteriorment el bronze, i de substituir el batall actual per un altre nou de ferro dolç, més adient a les proporcions de la campana i que comptara sempre amb un cable de seguretat. L'electromall actual podria conservar-se, però el motor de volteig hauria de canviar-se per un de nou, que s'ubicara en una posició adequada per al seu correcte funcionament. L'ordinador que gestiona els tocs automàtics de la campana també podria ser mantingut, només caldria reprogramar-lo, per tal que reproduísca els senyals tradicionals locals, ben documentats en successives campanyes de recollida de la memòria oral inherent a les campanes del poble.
Autors de la documentació	SARRIÓ ANDRÉS, Pau
Data	28-08-2011

Nom	Crist de la Bona Mort (2)
Localització	Sala de les campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 67 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)174 kg
Fonedor	PORTILLA, HERMANOS (GAJANO)
Any fosa	1997
Descripció	La campana va ser un regalada pels Clavaris del Crist de l'any 1997, amb els fons sobrants de la festa, com indica el mateix bronze a les inscripcions i una placa commemorativa que va instal·lar-se junt a ella, en què figuren els noms dels membres de la clavaria. La fosa de la campana va ser encarregada per Industrias Manclús a la foneria càntabra dels Hermanos Portilla, malgrat que al bronze no aparega la signatura dels veritables fonadors, sinó el segell de la –ja per aleshores desapareguda– foneria valenciana de Salvador Manclús, germen de l'empresa instal·ladora de l'instrument. El bronze va dedicar-se al Crist de la Bona Mort, la efígie del qual apareix a l'àrea central de la campana, junt a una imatge del Castell-Palau del poble, cap al qual, de fet, està orientat l'instrument. Les inscripcions de la campana es tanquen al mig peu, amb la data de benedicció de la campana i una inscripció en primera persona, en què la mateixa campana indica: "VEU DE TRISTOR, FESTA Y ALEGRIA / ESCOLTEU-LA. AQUESTA ES LA MEUA VEU".
Fotos	7
Tocs	La campana és repicada i voltejada setmanalment per acció dels seus mecanismes de toc automàtic i, més puntualment, és tocada de manera manual.
Conservació, manteniment	La instal·lació de la campana presenta algunes deficiències, que podrien tindre conseqüències negatives sobre el funcionament del conjunt a curt termini. Una vegada més el motor de volteig pot vore's afectat per la falta de contrapés a la truja i per la seua ubicació en la vertical de la campana, de manera que el seu sistema d'articulació no s'adapta a la curvatura de la roda.
Protecció	
Propostes	
Autors de la documentació	SARRIÓ ANDRÉS, Pau
Data	28-08-2011

Nom	Pilar (3)
Localització	Sala de les campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 80 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)296 kg
Fonedor	ECAT
Any fosa	2007

Descripció	La campana va ser un obsequi de la família Sena Montoro a la parròquia, com indica el mateix bronze a les seues inscripcions, de manera explícita però també implícitament, ja que si la campana fou dedicada a la Mare de Déu del Pilar –una advocació mariana sense massa arrelament a Alaquàs– fou en memòria de la mare de la família, Pilar Montoro Sena. Una vegada més, l'empresa valenciana Industrias Manclús va actuar de mitjancera per a la fosa de l'instrument, en aquest cas a la foneria italiana d'Ecat (Mondovì). D'ací que aparega, junt al segell de la foneria, el nom dels "MANCLÚS". En aparença, es tracta d'una campana amb un marcat caràcter industrial, com d'habitual entre les peces fabricades per aquesta foneria norditaliana, només decorada amb una sanefa al terç, amb les inscripcions a l'àrea central i sense cap cita visual a les funcions protectores que la societat tradicional va atribuir a les campanes, encara latents a l'obra de nombrosos fonadors actuals.
Fotos	9
Tocs	La campana és repicada i voltejada setmanalment per acció dels seus mecanismes de toc automàtic i, més puntualment, és tocada de manera manual.
Conservació, manteniment	La campana, instal·lada en temps relativament recents, es troba en un excel·lent estat de conservació.
Protecció	
Propostes	
Autors de la documentació	SARRIÓ ANDRÉS, Pau
Data	28-08-2011

Nom	Maria de l'Assumpció (4)
Localització	Sala de les campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 94 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)481 kg
Fonedor	MANCLÚS, SALVADOR
Any fosa	1979
Descripció	La campana segueix uns models d'articulació de l'epigrafia prototípics de l'obra de Manclús, que es repeteixen en centenars de peces eixides dels forns d'aquesta foneria. Al terç apareix entre cordons la dedicació de la campana, "MARIA ASUNCION", seguida d'una garlanda vegetal amb el monograma de Maria, omnipresent en les campanes de Manclús. Les inscripcions es reprenen a l'àrea central amb una llegenda de caràcter eminentment funcional, disposada a la falsa campana seguint unes línies mestres, a manera de renglons, visibles en la superfície del bronze: "PARROQUIA DE LA ASUNCION / DE NUESTRA SEÑORA / ALACUAS REFUNDIDA EN 1.979". Els textos amb què compta la campana manifesten implícitament la consideració que els fonadors noucentistes tenien de les seues obres: objectes funcionals buits, sense cap dels valors socioculturals que les societats antigues van atribuir-los, malgrat el caràcter eminentment comunicatiu que les campanes van tindre també per a elles, que és, de fet, la font de l'origen i de la seua continuïtat entre nosaltres. L'única referència als valors protectors que la societat tradicional va atribuir a les campanes el trobem a l'exterior, en el crucifix que, per a antigues comunitats, hauria allunyat el perill de la contornada.
Fotos	4

Tocs	És repicada automàticament a diari, en els senyals de la missa vespertina, i voltejada en les grans solemnitats. Més puntualment, és tocada de manera manual.
Conservació, manteniment	La campana ha vingut manifestant amb una agudesada creixent les conseqüències que les deficiències de la intervenció dels anys 1990 han tingut sobre ella. El motor de volteig ha sigut una font permanent de problemes de conservació, que cal vincular amb l'aclaparadora falta de pes a la truja, però sobretot, amb la seua instal·lació en la vertical de la campana, que no possibilita que les articulacions del mecanisme s'adapten a la curvatura de la roda.
Protecció	
Propostes	Seria recomanable revertir amb una restauració ben concebuda les intervencions que la campana va experimentar durant la segona meitat del segle XX, que com hem vist, mai aconseguiren resultats satisfactoris ni en el plànol de la conservació ni –molt menys– en el terreny patrimonial. Qualsevol actuació sobre la campana hauria de contemplar la substitució de la truja actual per una nova, també de fusta, amb un contrapés adequat a la seua grandària, que en la seua confecció seguísca els models tradicionals locals, ben coneguts gràcies a nombrosos testimonis gràfics publicats als Quaderns d'Investigació d'Alaquàs. Caldria estudiar la possibilitat de netejar interior i exteriorment el bronze, i de substituir el batall actual per un altre nou de ferro dolç, més adient a les proporcions de la campana i que comptara sempre amb un cable de seguretat. L'electromall actual podria conservar-se, però el motor de volteig hauria de canviar-se per un de nou, que s'ubicara en una posició adequada per al seu correcte funcionament. L'ordinador que gestiona els tocs automàtics de la campana també podria ser mantingut, només caldria reprogramar-lo, per tal que reproduísca els senyals tradicionals locals, ben documentats en successives campanyes de recollida de la memòria oral inherent a les campanes del poble.
Autors de la documentació	SARRIÓ ANDRÉS, Pau
Data	28-08-2011

Nom	Jesús, Maria i Josep, la "grossa" (5)
Localització	Sala de les campanes
Mesures (cm)	Diàmetre (en cm) 97 Vora Altura del bronze Pes aproximat (en quilos)528 kg
Fonedor	
Any fosa	1868

Descripció	Els orígens de la campana, arribada a Alaquàs en l'estiu de 1940, estan envoltats d'interrogants de difícil resposta amb la documentació exhumada fins el moment. Les característiques de la campana, però, fan plausible que ens trobem davant d'una de les desenes de campanes castellanques que en guerra foren despenjades dels seus campanars i transportades desenes de quilòmetres fins als magatzems que el govern de la República va disposar per a emmagatzemar els bronzes que eren llançats des de les seues torres, potser inicialment amb intencions bèl·liques. Com és habitual gairebé fins a temps de la postguerra, la inscripció del terç no aporta cap dada rellevant per a esclarir els orígens de la campana. Es limita a indicar l'any de la seua fosa i a realitzar una invocació a la Sagrada Família, omnipresent als campanars d'arreu del territori espanyol entre el sis-cents i els primers compassos del segle XX. De fet, encara hui algun fonedor continua fent ús d'aquesta fórmula, que bé és presentada en solitari –com en aquest cas– o com la introducció a una invocació més extensa. El principal indicatiu que ens condueix a situar a la campana fora de la tradició campanològica valenciana és la inusual presència a l'àrea central de la peça de dos creus oposades, l'una orientada cap a l'exterior del campanar, que segueix en línies generals els patrons compostius més estesos entre els fonedors de l'època; i una altra a l'interior, d'unes característiques molt menys usuals: la creu, elevada sobre un pedestal, està construïda amb uns infreqüents motlles quadrangulars amb flors de lis inscrites al seu interior i coronada amb una cartel·la, no menys estesa, amb la llegenda "JHS". La presència de dos o més creus orientades cap a diferents punts cardinals és relativament freqüent a la campanologia castellana, sobretot en campanes –com potser va ser aquesta– concebudes per a ser situades en espais alts i oberts (terrasses de campanars i edificis municipals, remats de torres, etc.), des dels quals la campana poguera divisar i per tant protegir amb les seues imatges els diferents punts del territori que tenia als seus peus.
Fotos	10
Tocs	En recobrar-li al campanar el servei horari a mitjans de la dècada de 1990, a la campana se li van atribuir les funcions horàries. Encara que si bé és cert aquesta campana mai abans havia acomplert aquestes funcions, ja que el rellotge de la parròquia va deixar de funcionar alguns anys abans de l'arribada del bronze a la torre, la seua condició de campana major legitima aquestes atribucions. A més, la campana participa en els tocs repicats de caràcter litúrgic i, felixment, el seu volteig és reservat per a les grans solemnitats. De manera més puntual és tocada manualment.
Conservació, manteniment	La campana ha vingut manifestant amb una aguda creixent les conseqüències que les deficiències de la intervenció dels anys 1990 han tingut sobre ella, com la falta de pes a la truja o la instal·lació del motor de volteig en la vertical de la campana, que no possibilita que les articulacions del mecanisme s'adaptin a la curvatura de la roda i que, com altres campanes de la torre han posat de manifest, podria causar problemes de conservació sobre el mecanisme a curt termini.
Protecció	

Propostes	Seria recomanable revertir amb una restauració ben concebuda les intervencions que la campana va experimentar durant la segona meitat del segle XX, que com hem vist, mai aconseguiren resultats satisfactoris ni en el plànol de la conservació ni –molt menys– en el terreny patrimonial. Qualsevol actuació sobre la campana hauria de contemplar la substitució de la truja actual per una nova, també de fusta, amb un contrapés adequat a la seua grandària, que en la seua confecció seguisca els models tradicionals locals, ben coneguts gràcies a nombrosos testimonis gràfics publicats als Quaderns d'Investigació d'Alaquàs. Caldria estudiar la possibilitat de netejar interior i exteriorment el bronze, i de substituir el batall actual per un altre nou de ferro dolç, més adient a les proporcions de la campana i que comptara sempre amb un cable de seguretat. L'electromall actual podria conservar-se, però el motor de volteig hauria de canviar-se per un de nou, que s'ubicara en una posició adequada per al seu correcte funcionament. L'ordinador que gestiona els tocs automàtics de la campana també podria ser mantingut, només caldria reprogramar-lo, per tal que reproduisca els senyals tradicionals locals, ben documentats en successives campanyes de recollida de la memòria oral inherent a les campanes del poble.
Autors de la documentació	SARRIÓ ANDRÉS, Pau
Data	28-08-2011

Información completa: [Parròquia de l'Assumpció - \(COMUNITAT VALENCIANA\)](#)

PDF (01-09-2026)